

Koko perheen tapahtuma: Vuolijoella tutustuttiin suomalaisiin kiviin ja kivilajeihin

Minttu hioi omaa kivikoruaan huolella

VUOLIJOKI

Kivi käteen, essu päälle ja hiontahommiin. Pienet kädet työskentelevät tehokkaasti, kun vuolukivestä hiotaan korua. Välillä valmista aihiota kastetaan vedessä ja taas hionta jatkuu. Ensin hiotaan karkeimmalla hiomapaperilla. Kun reunat alkavat pyöristyä ja hionta purra, voi vaihtaa vähemmän karkeaan.

– Ihan kivaa tämä on, 6-vuotias **Minttu Puronen** toteaa työnsä ääressä.

Mintun vieressä työskentelee Mintun mummu **Sinimaria Loiva**.

– Yllättävän nopeasti reunat alkavat pyöristyä. Ei tarvitse edes paljon painaa, Loiva tuumaa.

– Vuolukivi on pehmeä kivilaji, **Jukka-Pekka Lehtinen** Tampereen Kivikerhosta muistuttaa.

AteljeeGalleria Virpi & Orbissa Vuolijoella vietettiin viime keskiviikkona koko perheen kiviäpäivää. Tampereen Kivikerhon järjestämässä tapahtumassa oli esillä tuttuja ja harvinaisempiakin kivilajeja kotimaasta sekä korukiviä.

– Ehkä yleisin kysymys on, onko esittelemissämme kivissä mineraaleja, mutta sehän menee niin päin, että kivet muodostuvat mineraaleista, ja kivet luokitellaan sitten mineraalisältönsä mukaan, **Tarmo Grönqvist** Kivikerhosta muistuttaa.

Suomen yleisin kivilaji on graniitti – yli puolet Suomen kallioperästä on erilaisia ja eri-ikäisiä graniittisia kivilajeja. Kovan, lujan ja kestävä graniitin ulkonäkö kuitenkin vaihtelee suuresti. Punainen on tavallisin väri, mutta harmaat,

Suomen yleisin kivilaji on graniitti – yli puolet Suomen kallioperästä on erilaisia ja eri-ikäisiä graniittisia kivilajeja.

ruskeat, vihertävät ja jopa sinertävät graniitit ovat myös tavallisia. Mistä eri väritykset oikein johtuvat?

– Pähkinänkuoressa sanottuna mineraalien järjestäytymisestä kiviaineksessa tietyllä tavalla. Eri kivilajienkin väliset erot selittyvät mineraalien järjestäytymisellä atomitasolla, **Anna-Maija Rae** Tampereen Kivikerhosta tietää.

Eheytyensä ja kauneutensa takia graniittia on perinteisesti käytetty rakennus- ja monumenttikivenä. Graniitista on rakennettu esimerkiksi Kansallismuseo, Kansallisteatteri, Helsingin rautatieasema ja eduskuntatalo. Suomen peruskalliossa on graniitin lisäksi paljon myös gneissia ja etenkin Kaakkois-Suomessa rapakiveä.

Keräilyä ja koruja

Tampereen Kivikerhossa on tällä hetkellä reilut 200 jäsentä. Jäsenmäärä on viime vuosina kasvanut tasaisesti. Harrastajat ovat useimmiten kiinnostuneita joko kivien ke-

– Ihan kivaa hommaa, tuumasi 6-vuotias Minttu Puronen hioessaan vuolukivestä korua.

räilystä tai hionnasta, monet ovat kivilajien lisäksi kiinnostuneita myös kullaan kaivamisesta. Useimmiten innostus kiviin herää jo lapsena.

– Minä ainakin kuljin jo ihan pienenä aina yksi kivi kädessä ja monta taskussa. Jokin kivissä vaan viehättää, on vaikeaa eritellä tarkemmin, mikä se jokin sitten on, Anna-Maija Rae nauhahtaa.

Kangasalla asuva Jukka-Pekka Lehtinen on suuntautunut erityisesti korukivien hiontaan. Hän on valmistanut kivistä kaikenlaisia käyttö- ja koriste-esineitä: noppeja, erilaisia koruja, pieniä lippaita, puukonkoristeita ja tauluja.

– Hiominen vaatii ennen kaikkea kärsivällisyyttä. Toki näppäryyttäkin tarvitaan ja luontaista silmää. Mitä kovempaa kivi on, sitä järeämmät hiontavälineet tarvitaan. Vuolukiveen riittää hiomapaperi, graniittiin tarvitaan jo kunnon työkalut, Valkeakoski-Opistossakin kivenhiontaa useana

Suomen maakuntakivet

- Uusimaa: Sarvivälke
- Itä-Uusimaa: Lohenpunainen kalkkikivi
- Varsinais-Suomi: Punainen graniitti
- Satakunta: Hiekkakivi
- Pirkanmaa: Pallokivi
- Kanta-Häme: Kirjomaasälpä
- Päijät-Häme: Diabaasi
- Kymenlaakso: Punainen rapakivi
- Etelä-Karjala: Spektroliitti
- Etelä-Savo: Marmor
- Pohjois-Karjala: Vuolukivi
- Pohjois-Savo: Apatiitti
- Keski-Suomi: Dioriitti
- Etelä-Pohjanmaa: Kärnäiitti
- Pohjanmaa: Vaasan graniitti
- Keski-Pohjanmaa: Gneissi
- Pohjois-Pohjanmaa: Liuske
- Kainuu: Vihreäkivi
- Lappi: Kultra
- Ahvenanmaa: Fossiilipitoinen kalkkikivi
- Maakuntakivet valittiin demokraattisesti äänestäen vuonna 1989, kun Suomen matkailuliitto ja Geologian tutkimuskeskus järjestivät valintakampanjan.
- Kansalliskivestä ei äänestetty, sillä maakuntakivien ehdokasasettelun suorittanut raati totesi, että graniitti on itseioikeutetusti Suomen kansalliskivi.

vuonna opettanut Lehtinen kertoo.

Venäjällä kiviä käytetään paljon taulujen materiaalina. Eriväriset ja eri karkeutta

olevat kiviä liimataan kerroksittain taulupohjaan.

– Tähän tekniikkaan olen tutustunut vasta hiljattain. Suomessa kivistä tehtyjä tauluja

tehdäänkin vielä huomattavasti vähemmän kuin itäisessä naapurissamme, Lehtinen mainitsee.

SHL KRISTIINA HELMINEN

Jukka-Pekka Lehtisen tekemä taulu. Sienikuvio on tehty erilaisista kivilajeista.

Valkoinen kvartsi Ivalosta.

Apatiitti (siniset kohdat) Eräjärveltä Viitaniemen louhokselta.

Muskoviitti, Kangasala.

Vismutti telluuri. Orivesi Kuteman kultakaivos.

Ruusukvartsi Ruokolahdelta.